

C r i t i c s P o i n t

Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΓΙΟΡΤΩΝ

Μέγιστες σελίδες άγνωστης ελληνικής
(Γεώργ. Αξιώτης, Νίκος Σκαλκώτας)
μουσικής και ο υπέροχος Ρενάτο Ρίπο

25/2017.

του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΕΙΧΑ ΧΡΟΝΙΑ να κατεβώ στον Πειραιά—άφορμή ή συναυλία της νεοπαγούς συμφωνικής ορχήστρας Φιλαρμόνια, πού, προεκτείνοντας το θεσμό Έλληνικές Μουσικές Γιορτές, έστησεν ο ιεραπόστολος της Έντεχνης Έλληνικής Μουσικής αρχιμουσικός Βύρων Φιδετζής, με σολίστ τον κορυφαίο μας βιολοντσελίστα Ρενάτο Ρίπο. Το πολεοδομικό βδέλυγμα που αντίκρουσα, πριν φθάσουμε στο Δημοτικό Θέατρο, μοναδικό υπόλειμμα...προϊστορικού εύκλειους παρελθόντος, μου δημιούργησεν ανυπόφορη και ακαταμάχητην αηδία και σιχασιά: πού να δείς τα αίσχη σου γέρο Καραμανλή της αντιπαροχής, πού μου αναπαύεσαι εν Φιλοθήη!

Είς το προκείμενον όμως: συνδιοργανωτές της συναυλίας ο Δήμος Πειραιώς (υπεύθυνος του άψογα ανακαινισμένου θεάτρου) και η Φιλαρμόνια σε όνειρώδες πρόγραμμα κατακυρωμένης ξένης σοβαρής μουσικής και (βεβαίως, βεβαίως...) πανάγνωστων άριστουργημάτων Έντεχνης Έλλη-νικής σε ποσοστό 50%-50%. Έπί το έργον λοιπόν:

1. ΛΙΣΤ, ΦΡΑΝΤΣ ή ΦΕΡΕΝΤΣ [Liszt, Franz ή Ferenc, 1811-1886]: Τα Πρελούδια [*Les préludes*, 1854], αρ. καταλόγου S 97 (S=Humphrey Searl), τρίτο χρονολογικά των 13 συμφωνικών ποιημάτων του συνθέτου. Αρχίζοντας με υποβλητικό *ppp*, μιá καθαρότατη

ἄρθρωση, ἀνέδειξε ὑποδειγματικὰ τὰ θεματικὰ στοιχεῖα, τὶς μεταξὺ τους συνάψεις ἢ ἀντιθέσεις, προχωρώντας, σὲ πλαστικότερη ἀρχιτεκτόνηση καὶ σὲ ἄκρως μελετημένες διαβαθμίσεις δυναμικῆς, πὺ ὁδήγησαν σὲ συναρπάζον φινάλε.

2. ΤΣΑΪΚΟΦΣΚΥ, ΠΙΟΤΡ ΙΛΙΤΣ [Πέτρ Ильич Чайκόβский, 1840-1893]: Παραλλαγές πάνω σὲ ἓνα θέμα ροκοκό, ἔργο 33, λα μείζ. : θέμα καὶ 8 παραλλαγές, ἡ τελευταία + coda. Πρὶν 65 ἡμέρες (6.7. 2017) τὸ ξανακούσαμε στὸ Ἡρώδειο μὲ τὴ Φιλαρμονικὴ Ἀγίας Πετροπόλεως ὑπὸ τὸ Νικολαίι Ἀλεξέεβ μὲ ἓνα θλιβερότατης ἀμουσίας καὶ ἐμετικὰ ναρκισσιστικῆς δεξιοτεχνίας, νέον ἰσπανό βιολοντσελίστα, Pablo Ferrández (γ. 1991). Θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκούσει τὸ μεγάλο μας (καὶ τὸ ἐννοοῦμε!) Ρενάτο Ρίπο ἀπλῶς γιὰ νὰ μάθει τὸ ἔργο, πὺ ἀμφιβάλλουμε ἂν ποτὲ ἀποδόσει ἔστω ἀνεκτά. Δὲ χαρήκαμε μόνο τὸ μεστὸ, 100% βιολοντσελίστικο ἦχο, μὲ τὰ φῖνα περιγράμματα, τὶς γεμάτες ἐλεγχόμενο συγκινησιακὸ περιεχόμενο διαβαθμίσεις τῆς δυναμικῆς, ὅσο τὴν πάναγνη μουσικὴ φλόγα ἀνεπανάληπτης ἐρμηνείας ἀψεγάδιαστα πλαισιωμένης ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα.

3. ΛΕΙΩΤΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ (1875-1924): Δειλινό (1910;), «συμφωνικὴ εἰκόνα», ὅπως ὀρθότατα τὸ χαρακτηρίζει ὁ Βύρων Φιδετζῆς. Σωσμένο τύχη ἀγαθῆ, κυριολεκτικὰ τελευταία στιγμή ἀπὸ σκουπιδοτενεκέ πὺ περίμενε φάκελλο τιτλοφορούμενο «ἄχριστα» (sic) μὲ ὑποτίθεται γραφειοκρατικὰ σκουπίδια τῆς ΚΟΑ. Τὰ...ἄχριστα ἦσαν μεταξὺ ἄλλων καὶ...ἑπτὰ ὀρχηστρικὰ ἔργα ἐνὸς ἀκόμη ἀπαράδεκτα ἀγνώστου μεγάλου συνθέτη μας πὺ καταδίωξε ἀμείλικτα ὁ βασιβουζοῦκος δικτάτορας τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, ἀτάλαντος Γεώργιος Νάζος (1862-1934). Ἀδύνατο νὰ ἀναζητηθεῖ πιστότερη ἠχητικὴ ἀναπαράσταση τοῦ τίτλου. Τὸ ἔργο, ἀρχίζει ἀργὰ μὲ ἀνιόντα 4φθογγα ἢ 5φθογγα μελορρυθμικὰ «στηρίγματα» ἄρπας, σὲ διαδρομὴ ἄλγους ἀγνώστου στὸ γαλλικὸ ἐμπρεσσιονισμό, ἀδίστακτης σιγουριᾶς στὴ διαδρομὴ τῆς μεταξὺ διατονικότητος, ἀνάμεσα σὲ φευγαλέα τονικά κέντρα, καὶ οὐσιαστικὰ ἀτονικῆς χρωματικότητος. Ὅλα δίχως τὴν παραμικρὴ ἔκπτωση στὴ διαβρωτικὴ μελαγχολία ἐνὸς σταδιακὰ κορυφούμενου ὀρχηστρικοῦ μουχρώματος.

4. ΣΚΑΛΚΩΤΑΣ, ΝΙΚΟΣ (1904-1949): Μικρὴ Συμφωνία ἢ Sinfonietta, σι ὕφ. μείζ. (1948), σὲ 4 μέρη: I. Andante sostenuto - Allegro. Μιὰ διαφορετικότερα παράδοξη διαλεκτικὴ τονικότητος καὶ χρωματικότητος, ἀνάλαφρα, αἰθέρια χορευτικὴ. II. Andantino «tristesso» (sic, λέξη ἀνυπάρκτη ἰταλικά, ὅμως...διὰ χειρὸς Σκαλκώτα στὸ χφ

τι έννοοοῦσε;) ¹ Χαρακτηρίζεται ἀπὸ σόλο ἀγγλικοῦ κόρνου καὶ σόλι βιολιοῦ, ἴσως τὸ ἐσωτερικότερο τοῦ ἔργου. III. Molto vivace. Σὲ μέτρο τρίσημο πὸ θυμίζει διονυσιακό...βάλς. IV. Vivacissimo. Καὶ ἐδῶ, μὲ ἓνα χρωματικότερο prestissimo οὐσιαστικά, καταλήγουμε στὴν κυριότερη συνειδητοποίηση γιὰ μιὰ σελίδα πὸ ἡ κατανόησή της χρειάζεται καὶ ἄλλα ἀκούσματα: **Μικρὴ μορφή ἀλλὰ μέγιστη χειρονομία**, λατινικὰ ἴσως multum in parvo... Μήπως καὶ φτύσιμο Σκαλκώτα στὸ δάσκαλό του Schoenberg , ὀλετῆρα τῆς μουσικῆς; Διαμάντι ἀσύγκριτο μὲ ἄλλα τονικά ἔργα Σκαλκώτα— ὅπως λ.χ. οἱ 36 Ἑλληνικοὶ Χοροὶ (ἰδίως οἱ ἀρ. 12-24 ὑψίστων ἀξιώσεων, τοῦ 1931-36· μερικοὶ ξαναενορχηστρωμένοι τὸ 1948 -49), ἡ Κλασσικὴ Συμφωνία γιὰ πνευστὰ, 2 ἄρπες καὶ 8 κοντραμπάσα (1947) ἢ καὶ τὸ Χαρακτηριστικὸ Κομματί, γιὰ ξυλόφωνο καὶ ὀρχήστρα (1949).

Τὸ ἀσύλληπτο ἀκόμη μεγαλεῖο δύο αἰώνων Ἐντεχνῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς καταύγασε τὸ «ἀγνώστο» σκαλκώτειο ἀριστούργημα, πὸ ἠχογράφησε τὸ...1985 στὴν ΕΡΤ ὁ Βύρων Φιδετζῆς, χωρὶς ἡ ἠχογράφηση νὰ μεταδοθεῖ π ο τ έ ! Συχνότατα λέγεται ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι μπορντέλο. Εἶθε κάποτε νὰ προσεγγίσει τὴν τάξη, ὀργάνωση καὶ πειθαρχία τῶν εὐαγῶν αὐτῶν ἰδρυμάτων ὀλβιωτέρων ἐποχῶν.... (Δημοτικὸ Θέατρο Πειραιῶς, Πέμπτη, 14.9.2017).

---

630 λέξεις

---

¹ Στὸ Διαδίκτυο ἐντυπίστηκε ἡ ἐκδοχὴ Tristessa ἴσως παραφθορά(;) τοῦ ἰταλικοῦ tristezza, δηλαδὴ θλίψη. Ἀναφέρεται 1) ὡς ψευδώνυμο τῆς Μαρίας Κολοκούρη (1977-2014), τραγουδίστριας τοῦ ἑλληνικοῦ female fronted black metal (ἀγνοῶ τί σημαίνει αὐτό...) συγκροτήματος ASTARTE, πὸ «ἔφυγε» στὶς 10 Αὐγ. 2014 ἀπὸ λευχαιμία καὶ 2) Τὸ ὄνομα μιᾶς Μεξικάνας πόρνης, ἡρωΐδος νουβέλλας τοῦ Jack Kerouac (1922-1969). Ἀμφότερα ὅπως ἀσχετα μὲ Σκαλκώτα...